

Štítná žláza

České vydání ROČNÍK 1. ČERVENEC 2008

OBSAH ČTVRTÉHO ČÍSLA

Úvod xi

Cynthia R. Ward

Etiopatologické nálezy při hypotyreóze psů

617

Peter A. Graham, Kent R. Refsal a Raymond F. Nachreiner

Příčiny hypotyreózy jsou různé. Většinou vycházejí z ireverzibilních získaných patologických změn štítné žlázy a pouze malá část případů hypotyreózy vychází z kongenitálních anomálií štítné žlázy nebo hypofýzy. Nejméně polovina z primárního onemocnění štítné žlázy vzniká jako následek imunitně zprostředkované tyroiditidy. Poslední výzkumy doplňující to, co je známo z experimentálních studií a humánní medicíny, byly soustředěny na genetiku nebo imunologii štítné žlázy. Epidemiologické a diagnostické studie nepřestávají poskytovat nové informace a vyzdvihují oblasti, kterými by se měl budoucí výzkum ubírat. U dysfunkce a patologických stavů štítné žlázy jsou běžně v séru stanovovány protilátky proti štítné žláze a pochopení jejich významu a četnosti je důležité pro interpretaci výsledků diagnostických testů štítné žlázy.

Etiopatologické nálezy při hypertyreóze koček

633

Mark E. Peterson a Cynthia R. Ward

Žádná z dosud provedených studií neizolovala dominantní faktor, který by mohl být zodpovědný za rozvoj hypertyreózy koček. Většina studií spíše poskytuje další důkazy obecně rozšířeného pohledu, že hypertyreóza je u tohoto druhu multifaktoriálním onemocněním. Nejpravděpodobnějšími kandidáty jsou v současné době jeden nebo více strumigenů, které, jak bylo uvedeno, mohou být přítomny v krmivu pro

kočky nebo v prostředí. Vypadá to, že důležité místo v patogenezi onemocnění také zaujmají mutace TSH receptorového genu nebo mutace s ním spojeného G-proteinu.

Vyšetřování hypotyreózy psů

647

Duncan C. Ferguson

Hypotyreóza je nejčastější endokrinopatií psů. Spíše než na uvedení komplexního přehledu všech možných funkčních testů štítné žlázy je tento článek zaměřen na logický vývoj výběru testů, se zdůrazněním významu celkového thyroxinu, volného thyroxinu, trijodthyroninu, thyreotropního hormonu (TSH) a antityreoidálních protilátek. Článek obsahuje rozsáhlá pojednání týkající se současné analýzy TSH u psů a také jejich případných zlepšení.

Testování hypertyreózy u koček

671

Robert E. Shiel a Carmel T. Mooney

Hypertyreóza zůstává běžnou endokrinní poruchou u koček. Ačkoliv je relativně jednoduché ji diagnostikovat u kočky s klasickými klinickými příznaky, zvýšená frekvence testovaných koček s onemocněním v časně fázi nebo s mírným onemocněním má významný dopad na diagnostický výkon mnoha běžně používaných testů. Další pokrok v patogenezi a včasné diagnóze bude pravděpodobně proveden na základě druhově specifické felinní TSH metody.

Homeostáza vápníku při onemocnění štítné žlázy u psů a koček

693

Patricia A. Schenck

Hypertyreóza je nejčastějším endokrinním onemocněním koček a hypotyreóza je nejčastějším endokrinním onemocněním psů. Nicméně u psů a koček se o účincích hypertyreózy a hypotyreózy na metabolismus vápníku a o léčbě těchto poruch ví jen málo, zejména o jakýchkoliv potenciálních účincích na kosti. Klinický dopad poruch štítné žlázy na metabolismus vápníku a kostí může být odhalen pomocí lepších diagnostických nástrojů, kvalitnější léčby a také díky prodlužující se délce života domácích zvířat.

Hypotyreóza psů a koček – klinické příznaky a souběžné choroby

709

J. Catherine Scott-Moncrieff

Hypotyreóza psů se může manifestovat širokou škálou klinických příznaků. Ty nejobvyklejší se týkají snížení metabolické aktivity a kožních projevů, ovšem i mnoho jiných klinických příznaků je spojováno s hypotyreózou. Existují silné důkazy svědčící pro kauzální vztah mezi hypotyreózou a různými neurologickými abnormalitami, avšak souvislost mezi hypotyreózou a jinými projevy, jako je reprodukční dysfunkce, klinicky zjevná srdeční choroba a behaviorální odchylky, je méně přesvědčivá. Pro určení celého spektra abnormalit způsobených hypotyreózou jsou nezbytné další studie.

Kardiovaskulární a renální projevy hypertyreózy

723

Harriet M. Syme

Jednoduše řečeno, hypertyreóza je klinickým syndromem, jež je výsledkem nadměrné tvorby tyreoidálních hormonů. Tento přehled, vycházející z dostupné literatury, se zabývá účinky hypertyreózy na kardiovaskulární a renální systém, se zřetelem ke klinické manifestaci tohoto syndromu u koček, a také zahrnuje experimentální studie a zkušenosti získané u dalších druhů zvířat a u člověka.

Tyreotoxická krize u koček

745

Cynthia R. Ward

Tyreotoxická krize je syndrom popisovaný v humánní medicíně definující multisystémové postižení vycházející z vystavení orgánů vysoké hladině tyreoidálních hormonů. Tato ne příliš častá forma akutní tyreotoxikózy může být život ohrožující a je významnou příčinou úmrtnosti v ambulancích u lidí. Tyreotoxická krize je v humánní medicíně dobře známá, ovšem ve veterinární medicíně dosud nebyla popsána. V tomto článku jsou zmiňovány syndromy objevující se u člověka a jsou zde popisovány podobné projevy u hypertyreózních veterinárních pacientů. Také jsou zde uvedeny klinické příznaky a možnosti léčby tyreotoxické krize u koček.

Nádory štítné žlázy u psů a koček**755**

Lisa G. Barber

Klinické projevy a biologické vlastnosti tumorů štítné žlázy se u psů, koček a lidí značně liší. I když jsou tyreoidální tumory u psů vzácným nálezem, jsou většinou maligní. Klinické příznaky jsou obvykle důsledkem tlaku na okolní tkáň, přičemž klinická hypertyreóza je vzácná. Hypertyreóza, jako důsledek benigní tyreoidální proliferace, je relativně častá zejména u starších koček. Maligní tumory jsou vzácné, ale mají silný metastatický potenciál. Bez ohledu na produkci funkčního tyreoidálního hormonu je u všech živočišných druhů scintigrafie velmi užitečná pro stanovení diagnózy a stagingu nádorů. Chirurgická léčba je racionálním řešením u neinvazivních tumorů. Léčba radioizotopem ^{131}I je zavedenou a účinnou metodou léčby tyreoidálních nodulů u koček, u psů je její účinnost kontroverzní. Vnější radioterapie skýtá u psů konzistentní výsledky, pokud není možná lokální chirurgická terapie.

Farmakoterapie hypertyreózy koček**775**

Lauren A. Trepanier

Za možný lék u hypertyreózy je považován radiojod, ale v některých situacích je upřednostňován methimazol, jako například u koček s rozvinutým selháním ledvin. Nežádoucími účinky methimazolu jsou nejčastěji jednoduchá gastrointestinální nevolnost, faciální exkoriace, trombocytopenie, neutropenie nebo elevace jaterních enzymů. Protože navození eutyreózy může vést k poklesu rychlosti glomerulární filtrace, měla by být u všech koček léčených methimazolem monitorována hladina močoviny a kreatininu v krvi a také sérového thyroxinu (T₄) a celkový počet krvinek. U transdermálně podaného methimazolu bylo sledováno méně gastrointestinálních vedlejších účinků a může být aplikován i u koček s mírným zvracením nebo inapetencí, na rozdíl od orálně podaného methimazolu. Při normalizaci sérové hladiny T₄ nemusí být hypertenze řešena okamžitě, ovšem střední až vážná hypertenze by měla být léčena současným podáváním atenololu, amlodipinu nebo inhibitorů angiotenzin-konvertujícího enzymu.

Chirurgie štítné žlázy u psů a koček**789**

MaryAnn G. Radlinsky

Chirurgické řešení u štítné žlázy je indikováno u maligní a benigní neoplazie nebo hyperplazie štítné žlázy. Ventrální mediální přístup v cervikální oblasti umožňuje bilaterální exploraci štítné žlázy. Nutné je vyhnout se probíhajícím nervům, cévám a ezofagu. Před parciální nebo kompletní tyreoidektomií by měly být oba laloky štítné žlázy zhodnoceny. Komplikace v chirurgii štítné žlázy zahrnují intraoperativní krvácení a klinické příznaky spojené s poškozením rekurentního laryngeálního nervu nebo krevním zásobením příštítných tělísek anebo paratyreoidektomie.

Nukleární zobrazení a radiační terapie při onemocnění štítné žlázy u psů a koček**799**

Daniel A. Feeney a Kari L. Anderson

Prezentovány jsou indikace, techniky a možnosti diagnostiky pomocí radionuklidů u psů a koček. Dále je zmíněna terapie radiojodem a radioterapie externím paprskem u benigních i maligních onemocnění štítné žlázy. Záměrem tohoto článku je seznámit veterináře s užitečností a výsledky diagnostiky založené na ionizačním záření a s terapeutickými postupy pro zhodnocení a léčení onemocnění štítné žlázy u psů a koček.

Rejstřík**823**